

Щодо складення, подання та оприлюднення
декларації осіб, уповноважених на виконання
функцій держави або місцевого
самоврядування, у 2016 році
методичні рекомендації

Автор: Козіна В., шеф-редактор газети «Місцеве самоврядування»,
адвокат

ПЕРЕДМОВА

За «доброю» традицією після кількох відтермінувань та гучних скандалів дуже важливий для нашої держави процес було запущено. Отже, система електронного декларування почала діяти з 1 вересня, а відповідно, у осіб, які мають вперше подати «антикорупційну» декларацію у 2016 році, **є 60 днів для складення та подання декларацій за 2015 рік за новою формою** (див. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції (далі - НАЗК) «Про початок роботи системи подання та оприлюднення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» від 10.06.16 р. № 2 зі змінами від 18.08.16 р.). Слід одразу відзначити, що НАЗК добре зробило свою роботу у частині методичної допомоги та надання роз'яснень - і у період масового декларування ми вступаємо із цілою низкою досить чітких та грамотних документів, які надають відповіді на значну частину запитань, що можуть виникнути у людини під час заповнення декларації. І вперше за багато років такі громіздкі за обсягом документи (бо запитань під час заповнення декларації дійсно виникає чимало) написані дуже простою та доступною мовою, яка буде добре зрозуміла навіть людям без профільної освіти.

Завдання цієї статті - у першому наближенні ознайомити читачів із ключовими моментами здійснення електронного декларування та звернути увагу на певні новації, з якими ви не стикалися, заповнюючи декларації у паперовому вигляді.

Хто зобов'язаний подавати Декларацію?

Отже, у 2016 році електронні «антикорупційні» декларації мають подати лише службові особи, які на день початку роботи зазначеної системи згідно зі ст. 50 Закону України від 14.10.14 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції» (далі — Закон № 1700) **займають відповідальне та особливо відповідальне становище**. Такий обов'язок разом зі строками подання декларацій передбачено в абз. 3 п. 2 Розд. XIII «ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ» Закону № 1700.

Перелік цих осіб визначений Приміткою до ст. 50 цього Закону. Не буду перераховувати усіх, хто є у цій нормі права, а нагадаю лише про ті категорії, які складають більшу частину наших читачів:

- 1) перший заступник або заступник міністра;
- 2) особи, посади яких належать до посад державної служби категорії «А» або «Б»;
- 3) особи, посади яких ч. 1 ст. 14 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» віднесені **до першої - третьої категорій** (Київський міський голова, голови обласних рад та Севастопольський міський голова; Сімферопольський міський голова, міські голови міст -обласних центрів; заступників голів обласних рад та Севастопольського міського голови, заступник міського голови - секретар Київської міської ради; перші заступники та заступники міських голів (міст- обласних центрів) з питань діяльності виконавчих органів ради; секретарі міських (міст - обласних центрів та міста Сімферополя) рад, міські голови (міст обласного і республіканського в АР Крим значення), голови районних, районних у містах рад; керуючі справами виконавчих апаратів обласних та Севастопольської міської рад);
- 4) судді;
- 5) прокурори і слідчі;
- 6) керівники, заступники керівників державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апаратів та самостійних структурних підрозділів;
- 7) керівники, заступники керівників державних органів, органів влади АР Крим, юрисдикція яких поширюється на територію однієї або кількох областей, АР Крим, міст Києва або Севастополя;
- 8) керівників державних органів, органів влади АР Крим, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міста республіканського в АР Крим або обласного значення, району в місті, міста районного значення.

ВАЖЛИВО! Решта осіб у разі виникнення необхідності у здійсненні «антикорупційного» декларування у строк до 31.12.16 р. мають подавати декларації у паперовій формі, визначеній старим Законом України від 07.04.11 р. № 3206-VI «Про засади запобігання і протидії корупції» (далі - старий Закон або Закон № 3206).

Форма, порядок подання та розділ 1 Декларації

Форма Декларації затверджена рішенням НАЗК від 10.06.16 р. № 3. Заповнюється вона на сайті НАЗК (режим доступу: <https://nazk.gov.ua/>). Одразу на головній сторінці справа є панель з написом «Задекларуй», натиснувши на яку ви можете увійти до системи за допомогою електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Там усе просто: обираєте тип АЦСК, ключем якого ви користуєтесь (там є чіткий перелік), відвантажуйте файл з електронним ключем та вводите пароль. Мабуть, кожний посадовець вже визначився із типом ключа, з яким він буде працювати. Ці ключі надаються для суб'єктів декларування безкоштовно. Однак можна й придбати такий ключ особисто, у статусі звичайного громадянина - фізичної особи. Це коштує до 100 грн. (абонплата на 2 роки) і оформлюється протягом одного робочого дня (перевірила на собі).

Здійснивши ці нескладні маніпуляції, тиснете на зелену кнопку «Увійти» - і ви у системі.

Одразу зауважу, що форма декларації набагато об'ємніша за паперову та містить розділи із даними, які ви раніше не заповнювали (про видатки та про цінне рухоме майно), а тому відкладати заповнення документа на останні дні перед «дед-лайном» не варто. По-перше, вам знадобиться певний час, аби заповнити та перевірити декларацію, по-друге, може виникнути необхідність отримати від сторонніх осіб чи родичів додаткові дані, на збір яких піде тиждень чи два (перевірено на собі¹).

Ви можете спокійно вносити дані протягом кількох днів — вони зберігаються, а декларація не буде відправлена, поки ви не вирішите, що усе вичитане, готове, та не натиснете відповідні кнопки.

Під час заповнення Декларації у нагоді вам стане ст. 46 Закону № 1700, а також чудове «Роз'яснення щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю», затверджене рішенням НАЗК від 11.08.16 р. № 3 (далі — Роз'яснення № 3).

Розділ 1 Декларації простий - треба обрати тип декларації та звітний період, натиснувши лівою кнопкою миші на «кружечки» зліва у бланку. Заповнивши їх, ви можете переходити до наступного розділу.

1. ТИП ДЕКЛАРАЦІЇ ТА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

☒ **Щорічна** (охоплює попередній рік)

☐ **Перед звільненням** (охоплює період, який не був охоплений раніше поданими деклараціями)

Від: До:

☐ **Після звільнення** (охоплює попередній рік)

☐ **Кандидата на посаду** особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (охоплює попередній рік)

Наступний розділ

Розділ 2.1. ВІДОМОСТІ ПРО СЕБЕ

Розділ 2 більший, але також не складний.

Тут вказуємо П. І. Б., дату народження та податковий номер. Для тих, хто протягом звітного періоду змінював П. І. Б., є окремі поля для заповнення, які активуються, якщо ви поставите відмітку (натиснувши лівою кнопкою миші) на відповідне поле зліва.

Нова форма Декларації виключає проблеми, що виникали у декларантів, місце фактичного проживання яких не співпадало із місцем реєстрації. Тепер у розділі 2 ви у будь-якому випадку зазначаєте зареєстроване у паспортному документі місце проживання, а потім окремо вказуєте або місце фактичного проживання, або адресу, яку вважаєте зручною для подальшого листування з НАЗК. При цьому у Роз'ясненнях № 3 вказано, що це може бути навіть адреса поштової скриньки.

Якщо адреса реєстрації збігається із місцем фактичного проживання — просто натисніть ліву кнопку у графі «Збігається з зареєстрованим місцем проживання».

2.1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ

Прізвище: Ім'я: По батькові (за наявності):

Дата народження: Податковий номер:

☐ У звітному періоді було змінено прізвище, ім'я або по батькові

Попереднє прізвище: Попереднє ім'я: Попереднє по батькові:

ЗАРЕЄСТРОВАНЕ МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ:

Країна:

Поштовий індекс: Область:

Район:

Місто, селище чи село: Вулиця:

Номер будинку: Номер корпусу: Номер квартири:

МІСЦЕ ФАКТИЧНОГО ПРОЖИВАННЯ АБО ПОШТОВА АДРЕСА, НА ЯКУ НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ МОЖЕ НАДСИЛАТИ КОРЕСПОНДЕНЦІЮ СУБ'ЄКТУ ДЕКЛАРУВАННЯ:

☐ Збігається з зареєстрованим місцем проживання

Країна:

Поштовий індекс: Область:

Район:

Місто, селище чи село: Вулиця:

Номер будинку: Номер корпусу: Номер квартири:

МІСЦЕ РОБОТИ:

Місце роботи або проходження служби (або місце майбутньої роботи чи проходження служби для кандидатів):

Займана посада (або посада, на яку претендуєте як кандидат):

КАТЕГОРІЯ ПОСАДИ (ЗАПОВНІТЬ, ЯКЩО ЦЕ ВАС СТОСУЄТЬСЯ):

Тип посади: Категорія посади:

Чи відноситься ви до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, відповідно до статті 50 Закону України "Про запобігання корупції"?

Чи належить ваша посада до посад, пов'язаних з високим рівнем корупційних ризиків, згідно з переліком, затвердженим Національним агентством з питань запобігання корупції?

До речі, якщо якесь з полів Декларації ви заповнити не можете, бо дані, вказані в ньому, до вашого випадку не підходять - обирайте помітку «Не застосовується» у відповідній позиції.

З «Категоріями посад» усе абсолютно просто - ви натискаєте відповідні закладки, з яких вам випадають варіанти відповідей, і обираєте необхідну.

Не забудьте позначити, що ви є особою, яка займає відповідальне або особливо відповідальне становище, бо є окремі розділи (позиції), які заповнюєте лише ви: не вкажете відповідний статус - ці поля просто не відкриються.

Розділ 2.2. ВІДОМОСТІ ПРО ЧЛЕНІВ СІМ'Ї

2.2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЧЛЕНІВ СІМ'Ї СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ

Членами сім'ї суб'єкта декларування є: особи, які перебувають у шлюбі із суб'єктом декларування (чоловік/дружина), незалежного від того, чи вони проживають спільно; діти, у тому числі повнолітні діти, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом декларування (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних – наприклад, особи, що спільно орендують житло), у тому числі особи, які спільно проживають із суб'єктом декларування, але не перебувають з ним у шлюбі.

ЗАПОВНІТЬ ДАНІ ПРО ЧЛЕНА СІМ'Ї

Зв'язок із суб'єктом декларування:

Прізвище:

Ім'я:

По батькові (за наявності):

Якщо член сім'ї не є громадянином України, то слід також заповнити такі поля:

Прізвище (англійською):

Ім'я (англійською):

По батькові (англійською):

Дата народження:

Громадянство:

Податковий номер:

☐ У звітному періоді було змінено прізвище, ім'я або по батькові

Попереднє прізвище:

Попереднє ім'я:

Попереднє по батькові:

Якщо член сім'ї не є громадянином України, то слід також заповнити такі поля:

Попереднє прізвище
(англійською):

Попереднє ім'я (англійською):

Попереднє по батькові
(англійською):

Зберегти

Згідно з п. 5 Правил заповнення форми декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі - Правила заповнення), якщо в декларації вказується інформація про фізичну особу і така особа не є громадянином України, про таку фізичну особу зазначається така інформація: повне ім'я (українською та англійською мовами); ідентифікаційний номер (або податковий номер чи номер соціального страхування, якщо ідентифікаційний номер не застосовується); місце проживання (повна адреса українською та англійською мовами); дата народження.

Розділ 3: НЕРУХОМІСТЬ

Заповнивши дані про себе та родичів, ви зможете перейти до наступного розділу, у якому будете описувати нерухоме майно. Якщо його у вас немає - натисніть кружечок зліва, де виділене слово «відсутні», і вас автоматично перекине до наступного розділу.

3. ОБ'ЄКТИ НЕРУХОМОСТІ

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати всі об'єкти нерухомості, що належать йому або членам його сім'ї на праві власності, знаходяться у них в оренді чи на іншому праві користування, незалежно від форми укладення правочину, внаслідок якого набуто таке право. Це включає такі об'єкти нерухомості: земельна ділянка, житловий будинок, квартира, офіс, садовий (дачний) будинок, гараж, інше.

Наступний розділ

Якщо ж у вас є заповітні «метри», то обравши позицію зі словом «наявні», ви отримаєте доступ до вкладення, наведеного нижче.

Хочу звернути увагу на кілька корисних моментів із Роз'яснень № 3 та Правил заповнення.

По-перше, ми заповнюємо дані про майно, яке знаходиться не лише у нашій власності, а й те, яке знаходиться у оренді чи на іншому праві користування.

У п. 12 розділу «Загальні питання» Роз'яснень № 3 вказано, що «іншими правами користування» можуть бути: оренда, сервітути, право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), право забудови земельної ділянки (суперфіцій), утримання, застава, користування на підставі довіреності, у тому числі генеральної довіреності, інші права, передбачені законом. Визначення зазначених категорій наведено у Цивільному кодексі України.

У примітках до Форми декларації вказано, що поле «Частка власності» заповнюється, якщо об'єкт нерухомості знаходиться у спільній власності. Якщо об'єкт нерухомості знаходиться у спільній сумісній власності, то в цьому полі слід помітити, що поле не застосовується.

Додаткові коментарі з цього приводу можна знайти у п. 7 розділу «Загальні питання» Роз'яснень № 3, де зазначено, що у випадку спільної сумісної власності, яка не передбачає виділення часток, у розділах декларації, де зазначається спільна власність на майно, при додаванні нового об'єкта в полі «Тип права» слід обрати варіант «Спільна власність», а в полі «Частка власності» слід обрати помітку «Не застосовується». У випадку ж спільної часткової власності після вибору типу права «Спільна власність» необхідно вказати частку власності кожного із співвласників у відповідному полі.

Роз'яснення № 3 містять відповідь і на запитання, **чи слід декларувати майно, якщо суб'єкт декларування користувався ним упродовж року, але станом на 31 грудня вже не користується?**

У п. 10 розділу «Загальні питання» Роз'яснень № 3 вказано, що більшість об'єктів декларування (а саме: нерухомість, об'єкти незавершеного будівництва, цінне рухоме майно, транспортні засоби, цінні папери, корпоративні права, юридичні особи, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї, нематеріальні активи, грошові активи, фінансові зобов'язання, членство в громадських об'єднаннях або входження до їхніх органів) декларується відповідно до їх наявності станом на останній день звітного періоду. **Наприклад**, при поданні щорічної декларації, якщо зазначені об'єкти станом на 31 грудня попереднього року не перебувають у володінні, користуванні або власності (для різних об'єктів передбачено різні права — див. відповідні розділи декларації) суб'єкта декларування або членів його сім'ї, то вони не повинні відображатися в декларації, навіть якщо вони перебували на такому праві упродовж певного часу у звітному періоді.

Взагалі у п. 26 Роз'яснень № 3 наголошується, що суб'єкт декларування повинен задекларувати усі об'єкти нерухомості незалежно від їх вартості, що належать йому на праві власності, знаходяться у нього на праві оренди чи іншого права користування станом **на останній день звітного періоду (31 грудня звітного року для щорічної декларації)**. При цьому дата набуття вказується відповідно до документів, на підставі яких було набуто право на відповідне майно. Якщо об'єкт нерухомості був відчужений після кінця звітного періоду, до чи після подання декларації, то інформацію про це слід буде відобразити у наступній декларації, яка охопить відповідний період.

У Роз'ясненнях № 3 зазначається, що у випадках, **коли точна дата набуття права вам не відома** (і не може бути відома згідно зі специфікою правочину), можна вказати 1-ше число відповідного місяця відповідного року (п. 22).

Щодо вартості та часток власності

Пункт 10 розділу «Загальні питання» Роз'яснень № 3 нарешті дає відповідь на запитання, щодо якого юристи кілька років ламали списи, а саме: яку вартість майна треба вказувати, **якщо майно перебуває у співвласності**, — вартість всього об'єкта чи частки суб'єкта декларування (члена сім'ї) у спільній власності на майно? Отже, якщо об'єкт перебуває у **спільній сумісній (тобто без поділу на частки)** власності суб'єкта декларування та/або членів його сім'ї, то **зазначається вартість всього об'єкта декларування**. Якщо об'єкт перебуває у **спільній частковій власності** суб'єкта декларування та/або членів його сім'ї, то **зазначається сумарна вартість відповідних часток** у власності на об'єкт, які належать суб'єкту декларування та/або члену його сім'ї, якщо останній надав таку інформацію або якщо вона відома суб'єкту декларування.

Наприклад, якщо частка 1/4 об'єкта нерухомості належить суб'єкту декларування, 1/2 об'єкта належить члену сім'ї суб'єкта декларування, а решта (1/4) належить третій особі (яка не є суб'єктом декларування або членом його сім'ї), то в декларації зазначається вартість частки 3/4 в об'єкті декларування, що належить суб'єкту декларування та члену його сім'ї.

Позиції розділу 3 про вартість нерухомого майна можуть викликати запитання, але й на них у Роз'ясненнях № 3 є **гарні відповіді**. Зокрема, у п. 13 розділу «Загальні правила» вказано, що за загальним правилом інформація про вартість відповідного майна повинна вказуватись на дату набуття права власності на нього (як зазначено в документі, на підставі якого було набуто право власності) у грошовій одиниці України або на дату набуття майна у володіння чи користування, якщо не йдеться про власність. Вартість об'єктів декларування, що перебувають у володінні чи користуванні суб'єкта декларування або члена його сім'ї, зазначається у випадку, якщо вона відома суб'єкту декларування або повинна була стати відомою внаслідок вчинення відповідного правочину.

Для об'єктів нерухомості зазначається як вартість на дату набуття об'єкта у власність, володіння або користування, так і вартість відповідно до останньої проведеної оцінки. Якщо вартість на дату набуття об'єкта на певному праві не відома суб'єкту декларування і вона не може бути визначена на підставі правовстановлюючих документів, при заповненні відповідного поля декларації про вартість майна слід обрати помітку «Не відомо». Те саме стосується поля декларації про вартість майна за останньою грошовою оцінкою, якщо така оцінка не

проводилась чи її результати невідомі суб'єкту декларування, при заповненні відповідного поля слід обрати помітку «Не відомо».

Ця інформація більш деталізована у розділі «Об'єкти нерухомості» Роз'яснень № 3. Зокрема, у п. 23 вказано, що закон не вимагає від суб'єкта декларування проводити оцінку майна з метою заповнення декларації. **У випадку, коли правовстановлюючі документи відсутні**, а оцінка майна не проводилась чи її результати невідомі суб'єкту декларування, при заповненні відповідного поля декларації про вартість майна слід позначати «Не відомо» (обрати відповідну помітку у зазначеному полі).

Якщо у правовстановлюючих документах вказана вартість майна у радянських або українських карбованцях і встановити вартість майна у грошовій одиниці України неможливо, а оцінка такого майна не проводилась чи її результати невідомі суб'єкту декларування, при заповненні відповідного поля декларації про вартість майна слід позначити «Не відомо» (п. 24 Роз'яснень № 3).

Також **приємною новиною буде** п. 8 «Загальні питання» Роз'яснень № 3, який наголошує, що коли об'єкт декларування перебуває у спільній власності суб'єкта декларування та членів його сім'ї, то такий об'єкт зазначається у відповідному розділі форми декларації лише один раз. Тобто якщо новий об'єкт був доданий у формі декларації як такий, що стосується суб'єкта декларування, і при цьому було зазначено, що член сім'ї є співвласником цього об'єкта, то цей об'єкт не слід повторно відображати як об'єкт, що стосується члена сім'ї.

Аналогічно слід заповнювати декларацію у випадку, коли йдеться про майно члена сім'ї, співвласником якого є інший (крім суб'єкта декларування) член сім'ї, тобто не дублюючи відомості про таке майно при заповненні інформації щодо інших членів сім'ї. Це правило не застосовується, якщо член сім'ї має стосовно об'єкта декларування права інші, ніж власність (наприклад, право користування).

Приклади²

² Наведені з Роз'яснень № 3.

1. Якщо квартира належить суб'єкту декларування та члену його сім'ї з часткою співвласності кожного у 50 %, то об'єкт додається в декларацію один раз як об'єкт нерухомості, що стосується суб'єкта декларування, із зазначенням відповідних часток співвласності, і не додається як об'єкт, що стосується члена сім'ї — співвласника.
2. Суб'єкт декларування є власником 1/10 об'єкта комерційної нерухомості (наприклад, офісу), решта (9/10) належить третій особі (фізичній або юридичній), яка не є членом сім'ї цього суб'єкта декларування. При цьому одна із зазначених часток (1/10 або 9/10) була передана в користування члену сім'ї суб'єкта декларування. У цьому випадку інформація про такий об'єкт нерухомості повинна бути зазначена в декларації двічі: вперше — як об'єкт нерухомості, що стосується суб'єкта декларування (із зазначенням його частки та даних про співвласника і його частку власності); вдруге — як об'єкт нерухомості, що стосується члена сім'ї суб'єкта декларування (із зазначенням того, що об'єкт перебуває на праві користування у члена сім'ї, і даних про третю особу — власника майна, яке було передано в користування).

Цей припис стосується не лише нерухомого майна, а й інших об'єктів декларування.

Також зверніть увагу, що згідно з приміткою до Форми декларації, якщо об'єктом нерухомості є земельна ділянка, то у полі «Реєстраційний номер» зазначається кадастровий номер ділянки.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ОБ'ЄКТА НЕРУХОМОСТІ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид об'єкта:

Загальна площа (м²):

Реєстраційний номер:

Дата набуття права:

Вартість на дату набуття права, грн:

Вартість за останньою грошовою оцінкою, грн:

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТА

Країна:

Якщо об'єкт нерухомості знаходиться в Україні, слід заповнити такі поля:

Поштовий індекс:

Область:

Район:

Місто, селище чи село:

вулиця

Вулиця:

Номер будинку:

Номер корпусу:

Номер квартири:

Якщо об'єкт нерухомості знаходиться не в Україні, слід заповнити такі поля:

Поштовий індекс:

Адреса (англійською):

Адреса (українською):

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Частка власності:

Інформація про власника:

Також по кожному об'єкту нерухомості ми тепер маємо заповнити інформацію про власника (якщо вона нам відома або має бути відомою виходячи з характеру правочину).

<i>Якщо власником об'єкта нерухомості є інша фізична особа, яка є громадянином України, то слід заповнити такі поля:</i> Інформація про власника: Прізвище: Ім'я: По батькові: Дата народження: Податковий номер: Зареєстроване місце проживання: ☐ Місце фактичного проживання збігається з зареєстрованим місцем проживання Місце фактичного проживання: 	<i>Якщо власником об'єкта нерухомості є інша фізична особа, яка є іноземним громадянином, то слід заповнити такі поля:</i> Інформація про власника: Повне ім'я (англійською): Повне ім'я (українською): Дата народження: Ідентифікаційний номер: Місце проживання (англійською): Місце проживання (українською): 	<i>Якщо власником об'єкта нерухомості є юридична особа, зареєстрована за кордоном, то слід заповнити такі поля:</i> Інформація про власника: Найменування (англійською): Найменування (українською): Ідентифікаційний код: Місцезнаходження (англійською): Місцезнаходження (українською): 	<i>Якщо власником об'єкта нерухомості є юридична особа, зареєстрована в Україні, то слід заповнити такі поля:</i> Інформація про власника: Найменування: Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:
---	---	---	--

Цю інформацію доведеться заповнювати кожного разу (не лише у полі про нерухоме майно) у випадках, коли власниками виступатимуть особи, які не є суб'єктом декларування або членами його сім'ї.

Розділ 4: НЕЗАВЕРШЕНЕ БУДІВНИЦТВО

Завершивши заповнювати розділ 3, ви зможете перейти до наступного. Тут усе, як і на початку третього: є майно — тисніть на відповідну «кнопку» і починайте заповнювати відповідні дані, якщо немає — переходьте до наступного.

4. ОБ'ЄКТИ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: 1) об'єкти незавершеного будівництва; 2) об'єкти, не прийняті в експлуатацію; або 3) об'єкти, право власності на які не зареєстроване в установленому законом порядку.

Такі об'єкти декларуються, якщо вони: а) належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві власності відповідно до Цивільного кодексу України; б) розташовані на земельних ділянках, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або передані їм в оренду чи на іншому праві користування, незалежно від правових підстав набуття такого права; або в) повністю або частково побудовані з матеріалів чи за кошти суб'єкта декларування або членів його сім'ї.

Наступний розділ

Тим, хто будеється, доведеться трошки покорпіти над заповненням розділу 4, бо раніше ми цю інформацію не деталізували.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ОБ'ЄКТА НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид об'єкта:

Загальна площа (м²):

Реєстраційний номер:

- ☐ Об'єкт незавершеного будівництва
- ☐ Об'єкт, не прийнятий в експлуатацію
- ☐ Об'єкт, право власності на який не зареєстроване в установленому законом порядку

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТА

Країна:

Якщо об'єкт нерухомості знаходиться в Україні, слід заповнити такі поля:

Поштовий індекс:

Область:

Район:

Місто, селище чи село:

вулиця

Вулиця:

Номер будинку:

Номер корпусу:

Номер квартири:

Кадастровий номер:

Якщо об'єкт нерухомості знаходиться не в Україні, слід заповнити такі поля:

Поштовий індекс:

Адреса (англійською):

Адреса (українською):

Реєстраційний номер:

ЗВ'ЯЗОК ІЗ СУБ'ЄКТОМ ДЕКЛАРУВАННЯ

- ☐ Об'єкт належить суб'єкту декларування чи члену його сім'ї на праві власності відповідно до Цивільного кодексу України
- ☐ Об'єкт повністю або частково побудований з матеріалів чи за кошти суб'єкта декларування або члена його сім'ї
- ☐ Власником є третя особа, але суб'єкт декларування або член сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВЛАСНИКА АБО КОРИСТУВАЧА ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

Тип права:

Інформація про власника:

Щодо необхідності здійснення запису у декларації про недобуд. Гадаю, зрозуміло, що у цьому розділі ми вказуємо лише об'єкти, які станом на 31.12.15 р. не добудовані; не прийняті в експлуатацію; право власності на які не зареєстроване в установленому законом порядку (п. 2¹ ч. 1 ст. 46 Закону № 1700).

Про вартість недобуду. Пункт 29 Роз'яснень № 3 вказує, що інформація про вартість об'єкта незавершеного будівництва та дату його набуття у власність (володіння чи користування) в декларації не зазначається. **Зазначається лише інформація про:**

- вид об'єкта (житловий будинок, офіс, гараж тощо);
- загальну площу об'єкта (якщо відома);
- реєстраційний номер (якщо відомий і якщо застосовується);
- місцезнаходження об'єкта;
- зв'язок із суб'єктом декларування або членом його сім'ї;
- власника або користувача земельної ділянки, на якій здійснюється (здійснювалося) будівництво об'єкта.

А якщо майно перебудовують (реконструюють) чи зводять на земельній ділянці новий будинок? Тут нам допоможе п. 30 Роз'яснень № 3, який наводить різні приклади вирішення подібної ситуації залежно від обставин справи.

Ситуація 1³: суб'єкт декларування, член його сім'ї розпочав перебудову будинку, яка не спричинила (не спричинить, якщо така перебудова не була завершена на кінець звітного періоду) необхідність реєстрації об'єкта нерухомого майна як нового.

У такому разі суб'єкт декларування відображає інформацію щодо відповідного об'єкта, який належить йому, члену його сім'ї на праві власності у розділі декларації «Об'єкти нерухомості», і не відображає в декларації відповідне незавершене будівництво, у тому числі, якщо така перебудова на кінець звітного періоду не була завершена.

Ситуація 2: суб'єкт декларування, член його сім'ї розпочав перебудову будинку шляхом знищення (знесення) цього об'єкта нерухомого майна або поділу, об'єднання із іншим об'єктом нерухомого майна чи виділення з нього частки, результатом якої стало створення, реєстрація і введення в експлуатацію на кінець звітного періоду нового об'єкта (об'єктів) нерухомого майна.

У такому разі суб'єкт декларування відображає інформацію щодо нового (нових) об'єкта (об'єктів) нерухомого майна, які належать йому, члену його сім'ї на праві власності у розділі декларації «Об'єкти нерухомості». Якщо ж новий об'єкт на кінець звітного періоду не був зареєстрований (введений в експлуатацію), суб'єкт декларування відображає інформацію щодо об'єкта, дані про який містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, у розділі декларації «Об'єкти нерухомості», а інформацію щодо нового (нових) об'єкта (об'єктів) нерухомого майна — у розділі декларації «Об'єкти незавершеного будівництва».

Ситуація 3: суб'єкт декларування, член його сім'ї знищив (зніс) об'єкт нерухомого майна з подальшим скасуванням реєстраційного номера об'єкта нерухомого майна. При цьому побудова нового об'єкта (об'єктів) нерухомого майна не була завершена на кінець звітного періоду.

У такому разі суб'єкт декларування відображає інформацію лише у розділі декларації «Об'єкти незавершеного будівництва». Якщо ж після знищення (знесення) об'єкта нерухомого майна його реєстраційний номер не скасовувався, суб'єкт декларування відображає інформацію щодо об'єкта, дані про який містяться в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, у розділі декларації «Об'єкти нерухомості», а інформацію щодо нового об'єкта (об'єктів) нерухомого майна - у розділі декларації «Об'єкти незавершеного будівництва».

Ситуація 4: суб'єкт декларування, член його сім'ї розпочав будівництво нового об'єкта на земельній ділянці, де вже розташований інший належний йому, члену його сім'ї об'єкт нерухомого майна, і при цьому новий об'єкт після завершення його будівництва слід буде зареєструвати як окремий об'єкт.

У такому разі суб'єкт декларування відображає інформацію щодо зареєстрованого об'єкта нерухомого майна, який належить йому, члену його сім'ї на праві власності, у розділі декларації «Об'єкти нерухомості», а щодо недобудованого об'єкта нерухомого майна - у розділі декларації «Об'єкти незавершеного будівництва».

Пам'ятаєте, на самому початку я наголошувала на тому, що вам важливо вказати свій «важливий» чи «особливо важливий статус»? Так ось вже у розділі 4 декларації ви зрозумієте чому. Бо після цієї позначки у цьому розділі у полі «Зв'язок із суб'єктом декларування» з'явиться

варіант відповіді: «Власником є третя особа, але суб'єкт декларування або член його сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним».

Хто такі ці «треті особи» та як заповнювати інформацію про них?

У п. 14 Роз'яснень № 3 зазначено, що відповідно до ч. 3 ст. 46 Закону № 1700 у декларації необхідно зазначати об'єкти декларування, передбачені пп. 2 - 8 ч. 1 цієї статті, «бенефіціарним власником» яких є суб'єкт декларування або член його сім'ї. Таким чином, законодавець намагався охопити майно, яке формально не належить суб'єкту декларування (члену його сім'ї), але фактично ним контролюється. При цьому вимога декларувати такі об'єкти поширюється лише на декларації службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до ст. 50 Закону № 1700.

Відповідно до ч. 3 ст. 46 Закону йдеться про об'єкти права власності третьої особи, яким властива принаймні одна з таких характеристик:

1) суб'єкт декларування або член його сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта;

2) суб'єкт декларування або член його сім'ї може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

1. Для цілей декларування під отриманням (або правом на отримання) доходу від майна, власником якого є третя особа, слід розуміти ситуації, коли наявна сукупність таких ознак:

- суб'єкт декларування або член його сім'ї є безпосереднім отримувачем доходу (можливого доходу) від майна, власником якого є третя особа;

- суб'єкт декларування або член його сім'ї має право розпоряджатись у повному обсязі, на власний розсуд доходом (можливим доходом) від майна, власником якого є третя особа.

За наявності права отримання можливого доходу суб'єктом декларування чи членом його сім'ї від об'єкта права власності третьої особи суб'єкт декларування повинен вказати такий об'єкт та його власника у відповідному розділі декларації залежно від типу майна (об'єкти нерухомості, цінні рухомі речі, транспортні засоби тощо).

Приклад: Третя особа купує акції підприємства-емітента із зазначенням у відповідному правочині суб'єкта декларування (члена його сім'ї) як отримувача права на можливий дохід (залежно від результатів господарської діяльності підприємства) у вигляді дивідендів від цього об'єкта власності.

У разі фактичного отримання доходу протягом звітного періоду від такого майна суб'єкт декларування додатково зобов'язаний зазначити це у розділі «Доходи, у тому числі подарунки», відобразивши отримання такого доходу на праві власності (тобто обравши у формі декларації у полі «Тип права» варіант «Власність»).

Приклад: Третя особа здає в оренду об'єкт нерухомості із зазначенням суб'єкта декларування (члена його сім'ї) як отримувача орендної плати (доходу) від користування цим об'єктом.

Водночас слід звернути увагу на те, що коли суб'єкт декларування або член його сім'ї є «бенефіціарним власником» як майна третьої особи, так і доходу (можливого доходу) від такого майна, відомості про це подаються суб'єктом декларування як у розділі про відповідне майно, так і в розділі «Доходи, у тому числі подарунки» із зазначенням, що таке майно (дохід) належить на праві власності іншій особі, але суб'єкт декларування або член його сім'ї є його бенефіціаром. Для цього у відповідному розділі декларації у полі «Тип права» слід обрати варіант: «Власником є третя особа, але суб'єкт декларування або член його сім'ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об'єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним».

2. Незалежно від отримання (права на отримання) доходу від майна, власником якого є третя особа, суб'єкт декларування повинен відобразити у декларації майно, щодо якого він чи член його сім'ї може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним. Такі дії можуть вчинятися як безпосередньо, так і через інших фізичних чи юридичних осіб.

Йдеться про ситуації, коли суб'єкт декларування (член його сім'ї) контролює певне майно через неформалізоване право розпорядження ним шляхом фактичної можливості визначення долі цього майна.

Приклади:

- третя особа придбала транспортний засіб за кошти суб'єкта декларування. При цьому хоча транспортний засіб і перебуває у власності третьої особи, але суб'єкт декларування має можливість користуватися ним на власний розсуд або вказати третій особі продати його у будь-який момент;

- третя особа є номінальним (довірчим) власником майна і володіє майном в інтересах (на користь) суб'єкта декларування або члена його сім'ї, а також виконує юридично значимі дії щодо такого майна лише на підставі вказівок бенефіціарного власника такого майна, тобто суб'єкта декларування або члена його сім'ї.

Важливо зазначити, що можливість контролю над майном третьої особи має бути обґрунтованою, тобто виключати випадки, коли третя особа є реальним власником майна і діє за власною волею (з власної ініціативи) в інтересах суб'єкта декларування. При визначенні того, чи є третя особа реальним власником, слід враховувати, зокрема, майновий стан такої особи, а саме чи могла вона придбати відповідне майно, зважаючи на доходи та наявні грошові активи.

Приклад: Якщо батько суб'єкта декларування, який не проживає спільно із ним (тобто не є членом його сім'ї в цілях декларування), є реальним власником гаража і на прохання суб'єкта декларування або з власної ініціативи передає гараж у користування третій особі або продає гараж, суб'єкт декларування не зазначає про це як про свою «бенефіціарну власність» відповідно до ч. 3 ст. 46 Закону № 1700.

3. Відомості щодо об'єктів права власності третьої особи, від яких отримується дохід (є право на отримання доходу) або щодо яких суб'єкт декларування або член його сім'ї може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження, **не зазначаються** в декларації суб'єктом декларування у таких випадках:

- 1) об'єкт права власності третьої особи (в тому числі члена сім'ї суб'єкта декларування) перебуває у спільній (частковій або сумісній) власності із суб'єктом декларування або членом його сім'ї і вже задекларований як такий. Наприклад, якщо майно перебуває у спільній власності суб'єкта декларування та його члена сім'ї і при цьому суб'єкт декларування може вчиняти щодо такого майна дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним, то таке майно зазначається як об'єкт суб'єкта декларування, що належить йому на праві спільної власності із зазначенням співвласника - члена сім'ї, і не зазначається як об'єкт, власником якого є третя особа, але суб'єкт декларування може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об'єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним;

- 2) вартість об'єкта менша порога декларування, встановленого у п. 3, 7 та 8 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 для відповідних типів майна;

- 3) об'єкт належить на праві власності юридичній особі, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) якої є суб'єкт декларування або член його сім'ї, та головним призначенням такого об'єкта є використання у господарській діяльності такої юридичної особи (промислове обладнання, спеціальна техніка тощо) і ця юридична особа вже задекларована як така у відповідному розділі декларації згідно з п. 5¹ ч. 1 ст. 46 Закону № 1700;

- 4) суб'єкт декларування не є службовою особою, яка займає відповідальне та особливо відповідальне становище, та не займає посаду, пов'язану з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до ст. 50 Закону № 1700.

Розділ 5: ЦІННЕ РУХОМЕ (НЕ ТРАНСПОРТ)

Розділ 5 нової декларації належить ще до однієї категорії майна, відомості про яку ми раніше ніколи не заповнювали.

Ситуація ускладнюється тим, що у цій декларації за 2015 рік ми маємо вказати не лише набуті протягом звітного року цінності, а й взагалі те, що у нас було станом на 31.12.15 р. (тобто отримане й раніше).

Про яке майно йде мова? Виключно про те, вартість якого на момент придбання перевищувала 100 мінімальних заробітних плат (далі — МЗП). МЗП визначаємо за «ставками», встановленими станом на 1 січня звітного періоду. Тобто у нашому випадку — станом на 01.01.15 р. Відповідно, «порогом» вартості майна, від якого слід танцювати, у декларації буде сума 121800 грн.

Отже, якщо ви є власником хоча б однієї речі, яка підпадає під це визначення, - тисніть «**наявні**» та заповнюйте декларацію про ці цінності:

5. ЦІННЕ РУХОМЕ МАЙНО (КРІМ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ)

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: цінне рухоме майно, вартість якого перевищує 100 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року. Під рухомим майном розуміються будь-які матеріальні об'єкти, які можуть бути переміщеними без заподіяння їм шкоди (наприклад, ювелірні вироби, персональні або домашні електронні пристрої, одяг, твори мистецтва, антикваріат тощо).

У цьому розділі декларації **НЕ** декларується таке майно: цінні папери, корпоративні права, готівкові кошти, кошти на рахунках в банку чи інших фінансових установах, дорогоцінні (банківські) метали.

Якщо рухоме майно є одночасно подарунком, то воно декларується як в цьому розділі (у разі перевищення зазначеного порогу декларування), так і в розділі «Доходи, у тому числі подарунки».

Наступний розділ

Відповідно до примітки до п. 3 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 декларування цінного рухомого майна, права на яке набуті ДО подання суб'єктом декларування першої декларації, здійснюється з обов'язковим зазначенням інформації про набуття такого майна до початку періоду здійснення діяльності із виконання функцій держави або місцевого самоврядування або у такий період. **При цьому зазначення даних щодо його вартості та дати набуття у власність, володіння або користування не є обов'язковим.**

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЦІННОГО РУХОМОГО МАЙНА

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид майна:

☐ Право на майно набуто до подання першої декларації в електронній формі відповідно до Закону "Про запобігання корупції"

Період набуття права на майно:

Дата набуття права:

Вартість на дату набуття у власність, володіння чи користування, грн:

Опис майна:

Торгова марка:

Найменування виробника:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Частка власності:

Інформація про власника:

Вартість майна обраховується поштучно (комплектно). Тобто ви могли купити речей на 250000 грн. одночасно. Але декларувати кожну з них буде потрібно, лише якщо вартість одиниці (комплекту, набору) перевищує 100 МЗП. А ось коли речі становлять набір (столовий сервіз, набір меблів, набір ювелірних прикрас тощо) і були придбані одночасно - їх вартість рахується сумарно і якщо перевищить 100 МЗП, то вказується у декларації однією позицією (п. 32 Роз'яснень № 3).

Якщо цінне рухоме майно вартістю понад 100 МЗП одночасно є й подарунком? Тоді декларуємо його одразу у кількох розділах: як у розділі «Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів)», так і в розділі декларації «Доходи, у тому числі подарунки».

Крім того, п. 33 Роз'яснень № 3 вказує нам, що цінне майно, яке було набуто у звітному періоді як подарунок, слід також відобразити в розділі «Видатки та правочини» як предмет «Іншого правочину», який не спричинив видаток.

ВАЖЛИВО! Наші рухомі цінності ми декларуємо у розділі 5 декларації, лише якщо станом на 31.12.15 р. вони ще перебували у нас або члена сім'ї на праві володіння, користування чи власності.

Розділ 6. ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

Розділ починається стандартно:

6. ЦІННЕ РУХОМЕ МАЙНО - ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми незалежно від їх вартості.

Наступний розділ

Далі інформація для тих, в кого є «залізні коні».

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЦІННОГО РУХОМОГО МАЙНА - ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид майна:

Марка:

Модель:

Рік випуску:

Ідентифікаційний номер:

Дата набуття права:

Вартість на дату набуття у власність, володіння чи користування, грн:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Тут ми відображаємо: легкові та вантажні автомобілі, автобуси, самохідні машини, сконструйовані на шасі автомобілів, мотоцикли усіх типів, марок і моделей, причепи, напівпричепи, мотоколяски, інші прирівняні до них транспортні засоби та мопеди, сільськогосподарська техніка, водні та повітряні судна.

На відміну від іншого цінного рухомого майна, відомості про транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми зазначаються **незалежно від їх вартості**.

Довіреності. Друзі, за попередні роки стільки народу пообпікалося на «забудькуватості» з приводу відчуження або придбання транспорту за довіреностями, що вже й закликати бути уважними та не лінитися одержувати довідки з реєстру транспортних засобів сил немає! Але хотілося б нагадати, що після заповнення цієї декларації ваша забудькуватість може коштувати кримінального провадження. Реєстри ж відкриті, довідка коштує 3 копійки та видається швидко!

Роз'яснення № 3 у п. 36 наголошують на тому, що коли суб'єкту декларування або члену його сім'ї не відома інформація про власника майна, яке перебуває в користуванні суб'єкта декларування або члена його сім'ї, а із правовстановлюючих документів встановити ці відомості неможливо, то при заповненні відповідних полів декларації слід обрати помітку «Не відомо». Винятком є лише поля «Прізвище», «Ім'я» та «По батькові (за наявності)» власника такого майна, заповнення яких є обов'язковим.

А якщо один і той же транспортний засіб перебуває у власності суб'єкта декларування і на праві користування (наприклад, на підставі довіреності) у члена його сім'ї або навпаки? Тут можна зітхнути з полегшенням — у Роз'ясненнях сказано, що коли транспортний засіб перебуває на праві власності у суб'єкта декларування, то він зазначається як об'єкт такого суб'єкта декларування і не зазначається як об'єкт, що перебуває у члена сім'ї на праві користування.

У полі «Ідентифікаційний номер» зазначається ідентифікаційний номер (чи номери), вказані у технічному паспорті на транспортний засіб. Якщо номерів декілька, то вони всі зазначаються в цьому полі через кому.

Розділ 7. ЦІННІ ПАПЕРИ

7. ЦІННІ ПАПЕРИ

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Наступний розділ

Зверніть увагу, що у новій формі Декларації цінні папери та корпоративні права поділили на різні розділи. У розділі 7 йдеться виключно про цінні папери, а не про частки у статутних (складених) капіталах господарських товариств, які ми будемо відображати у розділі 8.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид паперів:

Кількість:

Номінальна вартість:

Дата набуття права:

Емітент:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Як зазначено у п. 39 Роз'яснень № 3, до цінних паперів належать:

- акції;
- боргові цінні папери (облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі, облігації міжнародних фінансових організацій, облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб);
- чеки;
- інвестиційні сертифікати;
- іпотечні цінні папери (іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні);
- похідні цінні папери (деривативи);
- приватизаційні цінні папери (ваучери тощо);
- товаророзпорядчі цінні папери.

НАЗК наголошує, що цей перелік не є вичерпним, у формі декларації можна обрати варіант «Інший вид» цінних паперів та зазначити, який саме.

ВАЖЛИВО! Інформацію про цінні папери ми не дублюємо у розділі 5 «Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів)», а також у розділі 8 «Корпоративні права» (навіть якщо мова йде про акції, які посвідчують ці корпоративні права, — зверніть увагу на примітку до введення у розділ 8 Декларації!).

ВАЖЛИВО! У розділі 7 ми зазначаємо лише цінні папери, що належать суб'єкту декларування або члену його сім'ї на праві власності. Якщо цінні папери суб'єкта декларування або члена його сім'ї передані в управління іншій особі, додатково зазначаються відомості про таку особу.

Розділ 8. КОРПОРАТИВНІ ПРАВА

8. КОРПОРАТИВНІ ПРАВА

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: будь-які корпоративні права, крім акцій, зазначених в попередньому розділі декларації, у тому числі частки (паї) у статутному (складеному) капіталі чи в будь-якому іншому еквіваленті статутного капіталу товариства, підприємства, організації, що зареєстровані в Україні або за кордоном, у тому числі пайові внески в кредитний спілці.

Наступний розділ

Згідно з п. 41 Роз'яснень № 3 у розділі 8 Декларації «Корпоративні права» зазначаються всі корпоративні права, що належать суб'єкту декларування або члену його сім'ї **на праві власності**, крім тих, що вже були зазначені в розділі «Цінні папери» (наприклад, акції). Такими правами можуть бути частки (паї) у статутному (складеному) капіталі чи в будь-якому іншому еквіваленті статутного капіталу товариства, підприємства, організації, що зареєстровані в Україні або за кордоном, у тому числі пайові внески в кредитній спілці.

Вартість корпоративних прав відображається у декларації у відсотковому та грошовому вираженні. У грошовому вираженні вартість зазначається станом на дату набуття прав або - якщо проводилася грошова оцінка таких прав і результати оцінки відомі суб'єкту декларування - відповідно до результатів такої оцінки.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Особа, якій стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Найменування юридичної особи:

Країна реєстрації головного офіса:

Організаційно-правова форма:

Вартість у грошовому вираженні:

% від загального капіталу:

Якщо країною реєстрації головного офіса є Україна, то слід також заповнити таке поле:

Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:

Якщо країною реєстрації головного офіса є інша країна, то слід заповнити такі поля:

Найменування юридичної особи (англійською):

Ідентифікаційний номер:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Розділ 9. КІНЦЕВИЙ БЕНЕФІЦІАР

Ми вже дотично згадували цей термін, про опосередкований контроль та можливість одержувати непрямі доходи йшлося у п. 14 Роз'яснень № 3.

Розділ 9 Декларації просить нас розкрити цю інформацію більш широко, але лише щодо юросіб, бенефіціарними власниками яких може бути декларант чи хтось з членів його сім'ї.

Термін «кінцевий бенефіціарний власник (контролер)» вживається у Законі № 1700 та у Декларації у значенні, наведеному в Законі України від 14.10.14 р. № 1702-VII «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

У преамбулі до розділу 9 Декларації пояснюється, про кого власне тут має йти мова: **кінцевим бенефіціарним власником (контролером) визнається** фізична особа, яка незалежно від формального володіння має можливість здійснювати вирішальний вплив на управління або господарську діяльність юридичної особи безпосередньо або через інших осіб, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною часткою, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування, а також вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління, або яка має можливість здійснювати вплив шляхом прямого або опосередкованого (через іншу фізичну чи юридичну особу) володіння однією особою самостійно або спільно з пов'язаними фізичними та/або юридичними особами часткою в юридичній особі у розмірі 25 чи більше % статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі.

При цьому кінцевим бенефіціарним власником (контролером) не може бути особа, яка має формальне право на 25 чи більше % статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі, але є агентом, номінальним утримувачем (номінальним власником) або є тільки посередником щодо такого права.

9. ЮРИДИЧНІ ОСОБИ, КІНЦЕВИМ БЕНЕФІЦІАРНИМ ВЛАСНИКОМ (КОНТРОЛЕРОМ) ЯКИХ Є СУБ'ЄКТ ДЕКЛАРУВАННЯ АБО ЧЛЕНИ ЙОГО СІМ'Ї

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Термін "кінцевий бенефіціарний власник (контролер)" визначений в статті 1 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення": "фізична особа, яка незалежно від формального володіння має можливість здійснювати вирішальний вплив на управління або господарську діяльність юридичної особи безпосередньо або через інших осіб, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною часткою, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування, а також вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління, або яка має можливість здійснювати вплив шляхом прямого або опосередкованого (через іншу фізичну чи юридичну особу) володіння однією особою самостійно або спільно з пов'язаними фізичними та/або юридичними особами часткою в юридичній особі у розмірі 25 чи більше відсотків статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі. При цьому кінцевим бенефіціарним власником (контролером) не може бути особа, яка має формальне право на 25 чи більше відсотків статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі, але є агентом, номінальним утримувачем (номінальним власником) або є тільки посередником щодо такого права".

Юридичні особи зазначаються в цьому розділі, навіть якщо вони були згадані в попередніх розділах декларації як такі, чиї акції або інші корпоративні права належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї.

Наступний розділ

У Роз'ясненнях № 3 наголошується, що при встановленні того, чи є суб'єкт декларування або член його сім'ї кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи, слід зважати на наявність можливості здійснювати фактичний контроль (вирішальний вплив) за діяльністю юридичної особи, навіть якщо такий контроль не ґрунтується на формальній власності корпоративних прав у такій юридичній особі.

У декларації зазначається інформація про юридичних осіб, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї, стосовно юридичних осіб, які зареєстровані як в Україні, так і за кордоном.

Також зверніть увагу на примітки до цього розділу у формі Декларації: поле «Найменування юридичної особи (англійською мовою)» **заповнюється, лише якщо** країною реєстрації головного офісу юридичної особи є не Україна. Якщо ж країною реєстрації головного офісу є Україна, в полі «Ідентифікаційний номер» слід зазначити код особи у ЄДР.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ, КІНЦЕВИМ БЕНЕФІЦІАРНИМ ВЛАСНИКОМ (КОНТРОЛЕРОМ) ЯКОЇ Є СУБ'ЄКТ ДЕКЛАРУВАННЯ АБО ЧЛЕН ЙОГО СІМ'Ї

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Найменування юридичної особи:

Найменування юридичної особи (англійською):

Країна реєстрації головного офісу:

Організаційно-правова форма:

Ідентифікаційний номер:

Електронна адреса:

Адреса юридичної особи:

Телефон:

Факс:

Розділ 10. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

Ще один розділ, який раніше ми не заповнювали. Тут зазначаються об'єкти права інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті (патент на винахід, корисну модель, ноу-хау, промисловий зразок, права на топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, торгову марку чи комерційне найменування, авторське право тощо), а також право на використання надр чи інших природних ресурсів, ліцензії на право користування об'єктами інтелектуальної власності, що належать суб'єкту декларування або члену його сім'ї, тощо.

Також нагадаю, що згідно з пп. 14.1.120 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України **нематеріальні активи** - це право власності на результати інтелектуальної діяльності, у тому числі промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, у тому числі набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами.

10. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Нематеріальні активи включають: об'єкти права інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті (право на винахід, корисну модель, ноу-хау, промисловий зразок, топографії інтегральної мікросхеми, сорт рослин, торгову марку чи комерційне найменування, авторське право тощо), право на використання надр чи інших природних ресурсів, інше.

Наступний розділ

У п. 44 Роз'яснень № 3 зазначається, що, коли об'єкт права інтелектуальної власності може бути оцінений в грошовому еквіваленті, такий об'єкт слід відобразити в декларації, навіть якщо така грошова оцінка не проводилася. При цьому, якщо вартість права на об'єкт не відома суб'єкту декларування або члену його сім'ї, у формі декларації можна обрати відповідну помітку.

Закон не зобов'язує проводити оцінку об'єкта декларування в цілях внесення відповідної інформації до декларації. Тому якщо вартість активу на момент виникнення прав на нього не відома, про це слід зазначити в декларації.

ВАЖЛИВО! Грошові активи, цінні папери, корпоративні права не вважаються нематеріальними активами і відображаються в інших розділах декларації.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО НЕМАТЕРІАЛЬНОГО АКТИВУ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид активу:

Опис об'єкта права:

Дата виникнення права:

Вартість активу на дату виникнення права, грн:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Розділ 11. ДОХОДИ ТА ПОДАРУНКИ

Ми наближаємося до фіналу заповнення декларації. І як і у випадку з паперовою формою — найбільші родзинки електронної декларації знаходяться у кінці.

З цим розділом треба бути особливо уважними, тому що значну частину інформації, яку ми відображали у попередніх розділах, має бути продубльовано у розділі 11.

ВАЖЛИВО! Відомості з розділу 11 мають включати дані про вид доходу, джерело доходу та його розмір.

У цьому розділі ми заповнюємо усю інформацію, яку раніше вказували у розділі II «паперової» декларації. Гадаю, усі розуміють, що дані з розділу 11 електронної декларації та дані з розділу II «паперової» декларації за 2015 рік у нас мають збігатися. Якщо при заповненні паперової декларації ви помилилися і у електронному варіанті показуєте інші дані — не забудьте дати уточнення до паперового файлу.

Згідно з п. 7 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 до розділу 11 електронної Декларації включаються дані про отримані (нараховані) доходи, у **тому числі доходи у вигляді** заробітної плати (грошового забезпечення), отримані як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, гонорари, дивіденди, проценти, роялті, страхові виплати, благодійна допомога, пенсія, доходи від відчуження цінних паперів та корпоративних прав, подарунки та інші доходи.

Згідно з п. 45 Роз'яснень № 3 під заробітною платою розуміється як основна заробітна плата, так і будь-які заохочувальні та компенсаційні виплати (премії, надбавки тощо), які виплачуються (надаються) суб'єкту декларування або члену його сім'ї у зв'язку з відносинами трудового найму, крім коштів для покриття витрат на відрядження, які у цілях декларування доходом не вважаються (див. далі окреме роз'яснення з цього приводу).

Соціальні виплати, субсидії тощо вважаються доходом і відображаються в декларації лише в разі їх монетизації, тобто виплати (нарахування) у грошовій формі.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ДОХОДУ

Особа, якій стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид доходу:

Розмір (вартість):

Джерело доходу:

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Увага! Відомості щодо подарунка зазначаються лише у разі, якщо його вартість перевищує 5 МЗП, встановлених на 1 січня звітного року (у звітному періоді для цієї декларації - це 6090 грн.), а для подарунків у вигляді грошових коштів - якщо розмір таких подарунків, **отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року**, перевищує 5 МЗП, встановлених на 1 січня звітного року (знову ж 6090 грн., оскільки станом на 01.01.15 р. 1 МЗП складала 1218 грн.).

Подарунки вважаються доходом незалежно від того, у якій формі вони отримуються - у формі грошових коштів або в іншій формі. Відповідно до ст. 1 Закону № 1700 **подарунок** - це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової⁴.

⁴ Для цілей антикорупційного декларування ми користуємося окремим терміном «подарунок», який не зовсім співпадає з терміном «дарунок», наведеним у цивільному законодавстві. Тому будьте уважні.

Якщо отриманий у звітному періоді подарунок у вигляді цінного рухомого майна, транспортного засобу, нерухомого майна, цінних паперів, грошових активів чи інших об'єктів декларування перебуває у володінні, користуванні чи власності (спільній власності) суб'єкта декларування або члена його сім'ї станом на останній день звітного періоду, то такий подарунок повинен бути також відображений у відповідному розділі декларації («Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів)», «Цінне рухоме майно — транспортні засоби», «Об'єкти нерухомості», «Цінні папери», «Грошові активи» тощо). Якщо ж відповідне майно, яке є одночасно подарунком, не належить суб'єкту декларування або члену його сім'ї станом на останній день звітного періоду, то **воно зазначається лише в розділі «Доходи, у тому числі подарунки»**.

Чи вважати доходом витрати на відрядження? У п. 46 Роз'яснень № 3 зазначено, що у цілях декларування відповідно до ст. 46 Закону № 1700 не вважаються доходом кошти, що виплачуються роботодавцем суб'єкту декларування (члену його сім'ї) для покриття витрат на відрядження (в Україні чи за кордоном).

Якщо витрати на участь у публічному заході оплачені третьою стороною, чи вважається це доходом? Покриття третьою особою (наприклад, міжнародною організацією, державними органами іноземної держави тощо) витрат на участь суб'єкта декларування (члена його сім'ї) у заході (семінар, конференція, переговори тощо), що проводиться в іншому місті чи за кордоном (наприклад, оплата витрат на подорож до місця проведення заходу, проживання та харчування), за умови, що така поїздка оформлена у вигляді відрядження суб'єкта декларування чи члена його сім'ї, доходом для цілей декларування не вважається (п. 46 Роз'яснень № 3).

Оскільки компенсація поїздок за грантові кошти дуже рідко оформлюється саме відрядженням (як правило, лише на вищому рівні за міждержавними або міжурядовими угодами), то у більшості випадків наші «грантові» поїздки слід відображати у деклараціях.

Приклади⁵

⁵ Приклади з тексту Роз'яснень № 3.

1. Суб'єкт декларування на запрошення державного органу іноземної держави і за рахунок коштів приймаючої сторони бере участь у заході, що проводиться на території цієї держави, з оформленням відрядження за місцем роботи суб'єкта декларування. Кошти, витрачені на оплату переїзду суб'єкта декларування, його харчування та проживання, а також інші пов'язані з поїздкою витрати (наприклад, сплата візового збору) не вважаються доходом і не зазначаються в декларації.

2. Член сім'ї суб'єкта декларування, який не є особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або прирівняною до осіб, уповноважених на виконання зазначених функцій, отримує компенсацію витрат на відрядження від свого роботодавця або оформляє

за місцем роботи відрядження з метою участі у заході, проведення переговорів тощо. Кошти, отримані членом сім'ї від свого роботодавця як компенсація витрат на таке відрядження або витрати, понесені приймаючою стороною для забезпечення відрядження члена сім'ї, не вважаються доходом і не зазначаються в декларації суб'єкта декларування.

3. Член сім'ї суб'єкта декларування, який не є особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або прирівняною до осіб, уповноважених на виконання зазначених функцій, бере участь в офіційних заходах у складі офіційної делегації як член сім'ї суб'єкта декларування. Витрати на участь у таких заходах члена сім'ї не вважаються доходом і не зазначаються в декларації суб'єкта декларування.

Кредити та позики. У п. 47 Роз'яснень № 3 сказано: якщо кредит, позика, поворотна безвідсоткова фінансова допомога (позичка) тощо були отримані суб'єктом декларування або членом його сім'ї упродовж звітного року, то вони повинні бути відображені в розділі «Доходи, у тому числі подарунки» як «Інші доходи» (із зазначенням, про який саме дохід йдеться).

Якщо такий кредит, позика тощо були дійсними, тобто не сплачені повною мірою станом на останній день звітного періоду, то **вони повинні бути додатково відображені** у розділі «Фінансові зобов'язання» незалежно від того, чи були вони отримані у звітному періоді.

Розділ 12: ГРОШОВІ АКТИВИ

У цьому розділі згідно з п. 8 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 ми зазначаємо наявні (станом на 2015 рік) грошові активи, у тому числі:

- готівкові кошти;
- кошти, розміщені на банківських рахунках;
- внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ (у Роз'ясненнях № 3 зазначається, що у цьому випадку маються на увазі також інститути спільного інвестування, до яких відповідно до Закону України від 05.07.12 р. № 5080-VI «Про інститути спільного інвестування» віднесені корпоративні та пайові фонди);
- кошти, позичені третім особам;
- активи у дорогоцінних (банківських) металах;
- інші активи.

Відомості щодо грошових активів включають дані про вид, розмір та валюту активу, а також найменування та код ЄДР установи, в якій відкриті відповідні рахунки або до якої зроблені відповідні внески.

12. ГРОШОВІ АКТИВИ

- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках, внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, у тому числі до інститутів спільного інвестування, кошти, позичені суб'єктом декларування або членом його сім'ї третім особам, активи у дорогоцінних (банківських) металах, інше.

Не підлягають декларуванню наявні грошові активи (у тому числі готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках, внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, кошти, позичені третім особам) та активи у дорогоцінних (банківських) металах, сукупна вартість яких не перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року.

Наступний розділ

УВАГА! НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕКЛАРУВАННЮ наявні грошові активи (у тому числі готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках, внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, кошти, позичені третім особам) та активи у дорогоцінних (банківських) металах, сукупна вартість яких не перевищує 50 МЗП, встановлених на 1 січня звітного року (тобто **суми, менші за 60900 грн.**).

У п. 48 Роз'яснень № 3 пояснюється, що усі грошові активи слід рахувати накопичувальним підсумком: «Якщо сукупна вартість всіх наявних станом на останній день звітного періоду у суб'єкта декларування або члена його сім'ї грошових активів не перевищує 50 МЗП, встановлених на 1 січня звітного року, то такі активи не зазначаються в декларації. Наприклад, якщо при поданні щорічної декларації станом на 31 грудня звітного року у суб'єкта декларування були наявні готівкові кошти (незалежно від місця їх зберігання) в розмірі 30 МЗП та внески на банківських рахунках в розмірі 25 МЗП, то такі кошти (внески) зазначаються в декларації окремо за кожним видом активу, оскільки їхня сукупна вартість перевищує 50 МЗП. Сукупний розмір грошових активів суб'єкта декларування та члена (членів) його сім'ї в цілях визначення того, чи перевищують вони зазначений поріг декларування, вираховується окремо щодо суб'єкта декларування та кожного з членів його сім'ї».

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ГРОШОВОГО АКТИВУ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид активу:

Розмір активу:

Валюта:

Установа, в якій відкриті такі рахунки або до якої зроблені відповідні внески:

Якщо установа, в якій відкриті такі рахунки або до якої зроблені відповідні внески, зареєстрована в Україні, то слід заповнити такі поля:

Найменування:

Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:

Якщо установа, в якій відкриті такі рахунки або до якої зроблені відповідні внески, зареєстрована за кордоном, то слід заповнити такі поля:

Найменування (англійською):

Найменування (українською):

Ідентифікаційний код:

Місцезнаходження (англійською):

Місцезнаходження (українською):

ПРАВА НА ЦЕЙ ОБ'ЄКТ

Тип права:

Інформація про власника:

Як зазначати грошові кошти, що зберігаються у банківській установі (наприклад, у сейфі), але не у вигляді внесків на рахунки? У розділі «Грошові активи» міститься поле «Установа, в якій відкриті такі рахунки або до якої зроблені відповідні внески». У цьому полі можна зазначити установу, у якій зберігаються грошові (у тому числі готівкові) кошти. Таке зазначення не є обов'язковим і здійснюється на розсуд суб'єкта декларування.

Водночас якщо у розділі «Грошові активи» у полі «Вид активу» було обрано варіанти «Кошти, розміщені на банківських рахунках» або «Внески до кредитних та інших небанківських фінансових установ, у тому числі до інститутів спільного інвестування», то зазначення установи в полі «Установа, в якій відкриті такі рахунки або до якої зроблені відповідні внески» стає обов'язковим і без такого зазначення декларацію не може бути подано (п. 49 Роз'яснень № 3).

Станом на яку дату вказується розмір наявних грошових активів? Згідно з п. 50 Роз'яснень № 3 у декларації зазначаються грошові активи, у тому числі готівкові кошти, наявні у декларанта чи члена його сім'ї станом на останній день звітного періоду (і лише якщо сума таких активів станом на 31.12.15 р. перевищує 60900 грн.).

Якщо суб'єкт декларування або член його сім'ї упродовж звітного періоду отримав грошові активи, але станом на останній день звітного періоду вони в нього відсутні, такі активи не відображаються в розділі «Грошові активи», але відображаються в розділі «Доходи, у тому числі подарунки». Крім того, видатки, вчинені у звітному періоді, повинні бути відображені у розділі «Видатки та правочини», якщо розмір видатку перевищує 50 МЗП.

Розділ 13. ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

13. ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі

☐ У суб'єкта декларування чи членів його сім'ї **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: отримані кредити, отримані позики, зобов'язання за договорами лізингу, розмір сплачених коштів в рахунок основної суми позики (кредиту) та процентів за позикою (кредитом), зобов'язання за договорами страхування та недержавного пенсійного забезпечення, кошти, позичені суб'єкту декларування або члену його сім'ї іншими особами, несплачені податкові зобов'язання, інше.

Інформація зазначається, лише якщо розмір зобов'язання перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року. Якщо розмір зобов'язання не перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року, зазначається лише загальний розмір такого фінансового зобов'язання (наприклад, якщо розмір сплачених коштів в рахунок основної суми позики (кредиту) у звітному році не перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року, то зазначається лише загальний розмір позики (кредиту)).

Наступний розділ

Відповідно до п. 9 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 у Декларації відображаються фінансові зобов'язання суб'єкта декларування та членів його сім'ї, **які є дійсними станом на останній день звітного періоду.**

Під фінансовими зобов'язаннями у цілях декларування розуміються:

- отримані кредити, позики;
- інші кошти, які були позичені суб'єкту декларування або члену його сім'ї іншими особами, зокрема поворотна безвідсоткова фінансова допомога, отримана і не повернена у звітному періоді суб'єктом декларування або членом його сім'ї;
- зобов'язання за договором лізингу;

- зобов'язання за договором страхування;
- зобов'язання за договором недержавного пенсійного забезпечення;
- несплачені податкові зобов'язання;
- інші зобов'язання (у декларації необхідно зазначити, які саме).

У розділі «Фінансові зобов'язання» відображаються також відомості про розмір сплачених суб'єктом декларування або членом його сім'ї коштів в рахунок основної суми позики (кредиту) та розмір сплачених процентів за позикою (кредитом).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА НОВАЦІЇ! У п. 51 Роз'яснень № 3 сказано, що у Декларації відображаються фінансові зобов'язання суб'єкта декларування перед членами його сім'ї і навпаки. **Наприклад**, кошти, позичені суб'єкту декларування членом його сім'ї, повинні бути відображені в декларації як фінансове зобов'язання такого суб'єкта декларування. При цьому ці кошти (у разі перевищення порога у 50 МЗП стосовно всіх грошових активів) повинні бути також відображені як грошовий актив такого члена сім'ї у відповідному розділі декларації.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ФІНАНСОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Особа, якої стосується об'єкт декларування:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Вид зобов'язання:

Розмір зобов'язання:

Валюта:

Дата виникнення
зобов'язання:

Особа, на користь якої виникло зобов'язання:

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

☐ Так, є поручитель за цим зобов'язанням

☐ Так, є майнове забезпечення за цим зобов'язанням

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПОРУЧИТЕЛЯ

Поручитель:

Зберегти поручителя

МАЙНОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вид майна:

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ МАЙНА

Країна:

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВЛАСНИКА МАЙНА

Власник майна, яке виступає забезпеченням:

Будь-які фінансові зобов'язання суб'єкта декларування та членів його сім'ї зазначаються в декларації, **лише якщо розмір одного такого зобов'язання перевищує 50 МЗП**, встановлених на 1 січня звітного року (тобто 60900 грн.).

Якщо розмір зобов'язання не перевищує 50 МЗП, то в декларації зазначається лише загальний розмір такого фінансового зобов'язання (**наприклад**, якщо розмір сплачених коштів в рахунок основної суми позики (кредиту) та розмір сплачених процентів за такою позикою (кредитом) у звітному періоді не перевищує 50 МЗП, то зазначається лише загальний розмір такої позики (кредиту)).

Кошти, які були фактично отримані за кредитом (позикою) у звітному періоді незалежно від суми зобов'язання, слід зазначити у розділі декларації «Доходи, у тому числі подарунки» як «Інший дохід» та/або у розділі «Грошові активи» у разі перевищення встановленого в ньому порога декларування.

У розділі «Фінансові зобов'язання» зазначаються ті фінансові зобов'язання, **які є дійсними станом на останній день звітного періоду**, навіть якщо таке зобов'язання виникло до початку звітного періоду. **Наприклад**, якщо суб'єкт декларування отримав кредит у 2010 році і цей кредит є дійсним, тобто основна сума кредиту та проценти за ним не сплачені повністю станом на останній день звітного періоду (наприклад, станом на 31 грудня 2016 року), то зазначений кредит відображається у розділі «Фінансові зобов'язання» щорічної декларації, що подається у 2017 році⁶.

⁶ Усі приклади наведені з Роз'яснень № 3.

Кредитні пропозиції від банків, фінансових установ у вигляді «кредитних ліній до зарплатних банківських карток» чи аналогічні за змістом пропозиції, якими суб'єкт декларування чи член його сім'ї не скористався або основна сума та проценти за якими на кінець звітного періоду сплачені повністю, у розділі «Фінансові зобов'язання» декларації не відображаються (п. 51 Роз'яснень № 3).

Чи треба у Декларації відображати всю суму кредиту, зобов'язання за яким виникли у звітному періоді, чи фактично отриману частину кредиту станом на кінець звітного періоду? Якщо у звітному періоді суб'єкт декларування або член його сім'ї уклав кредитний договір на суму, що перевищує 50 МЗП (60900 грн. для цієї декларації), але станом на останній день звітного періоду (31.12.15 р.) отримав лише частину передбаченого договором кредиту, то в декларації у розділі «Фінансові зобов'язання» зазначається інформація про таке зобов'язання і як розмір зобов'язання вказується повна сума кредиту згідно з договором. При цьому кошти, які були фактично отримані згідно з кредитним договором у звітному періоді незалежно від суми зобов'язання, слід зазначити у розділі декларації «Доходи, у тому числі подарунки» як «Інший дохід» та в розділі «Грошові активи», якщо ці кошти належать суб'єкту декларування або члену сім'ї станом на останній день звітного періоду та в разі перевищення встановленого порога декларування (п. 52 Роз'яснень № 3).

Чи вказується у декларації інформація про фінансові зобов'язання (отриманий кредит, позику тощо), якщо вони виникли у звітному періоді і були виконані (повернуті) у звітному періоді? Фінансові зобов'язання, які виникли у звітному періоді та були в цьому ж звітному періоді виконані (наприклад, повністю сплачений кредит чи позика), не відображаються в розділі декларації «Фінансові зобов'язання», але відображаються в розділі «Доходи, у тому числі подарунки» як «Інший дохід» (п. 54 Роз'яснень № 3).

Розділ 14. ВИДАТКИ ТА ПРАВОЧИНИ

14. ВИДАТКИ ТА ПРАВОЧИНИ СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ

- ☐ У суб'єкта декларування **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☒ У суб'єкта декларування **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: видатки та всі правочини, вчинені у звітному періоді, на підставі яких у суб'єкта декларування виникає або припиняється право власності, володіння чи користування, у тому числі спільної власності, на нерухоме або рухоме майно, нематеріальні та інші активи, а також виникають фінансові зобов'язання, які зазначені у розділах 3–12 цієї декларації.

Відомості про видатки та правочини зазначаються лише у разі, якщо розмір відповідного видатку (вартість предмету правочину) перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року.

Наступний розділ

ВАЖЛИВО! Цей розділ ми заповнюємо, лише якщо розмір **ОДНОГО** виду видатку (вартість правочину) перевищує 50 МЗП (тобто 60900 грн. для цієї декларації).

УВАГА! Згідно з абз. 2 п. 55 Роз'яснень № 3 для зазначення відомостей у цьому розділі декларації не має значення, чи перебуває відповідний предмет правочину у власності чи на іншому праві у суб'єкта декларування станом на останній день звітного періоду. Зазначається інформація про правочини та видатки, здійснені упродовж звітного періоду, навіть якщо вони стосувалися того самого об'єкта. **Наприклад**, якщо у звітному періоді суб'єкт декларування придбав транспортний засіб і далі до завершення цього періоду вчинив правочин, на підставі якого право власності суб'єкта декларування на це майно було припинено (продав його), то обидва зазначених правочини повинні бути відображені у декларації.

ВАЖЛИВО! У розділі декларації «Видатки та правочини» вказуються лише видатки та правочини суб'єкта декларування, видатки та правочини членів його сім'ї не зазначаються.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВИДАТКУ

Вид правочину, який спричинив видаток:

Предмет правочину:

Країна, у якій було здійснено видатки:

Розмір видатку:

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ІНШОГО ПРАВОЧИНУ

У результаті правочину:

Предмет правочину:

Що мається на увазі під «Іншими правочинами» у розділі «Видатки та правочини суб'єкта декларування»?

При зазначенні інформації про видатки також вказується правочин, який спричинив відповідний видаток. **Наприклад**, у разі придбання земельної ділянки вартістю більше 50 МЗП такий видаток зазначається у розділі «Видатки». Якщо правочин, вчинений суб'єктом декларування, не спричинив видатку, то такий правочин зазначається у розділі «Інші правочини». При цьому відомості про такі інші правочини зазначаються лише у разі, якщо вартість предмета правочину перевищує 50 МЗП. **Наприклад**, якщо у звітному періоді суб'єкту декларування був подарований об'єкт нерухомості вартістю більше 50 МЗП (відповідно, суб'єкт декларування набув право власності на цей об'єкт внаслідок правочину), то така інформація зазначається в розділі «Інші правочини». При цьому, якщо правочин вже зазначений у розділі «Видатки», його не слід дублювати у розділі «Інші правочини».

Слід звернути увагу, що об'єкти декларування, які відображаються в інших розділах декларації (**наприклад**, нерухомість, транспортні засоби, інше рухоме майно тощо), повинні бути також відображені в розділі декларації «Видатки та правочини суб'єкта декларування» як предмет відповідного правочину, якщо їх набуття відбулось у звітному періоді. **Наприклад**, якщо у звітному періоді суб'єкт декларування придбав у власність (чи отримав в оренду) нерухоме майно, то відповідний об'єкт повинен бути відображений у розділі «Об'єкти нерухомості» (якщо він залишається у володінні, користуванні чи власності суб'єкта декларування станом на останній день звітного періоду), а також у розділі «Видатки та правочини» як предмет правочину, що спричинив видаток суб'єкта декларування (якщо такий видаток перевищував 50 МЗП).

Інший приклад: у звітному періоді суб'єкт декларування отримав у подарунок цінне рухоме майно (**наприклад**, ювелірні вироби) вартістю 60 МЗП. Таке майно повинне бути відображене у розділі декларації «Доходи, у тому числі подарунки», а також у розділі «Видатки та правочини» як «Інший правочин», а саме правочин, на підставі якого у суб'єкта декларування виникло право власності на зазначене цінне рухоме майно. Якби таке цінне рухоме майно мало вартість більше 100 МЗП, то його слід також було б відобразити у розділі «Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів)» (п. 56 Роз'яснень № 3).

Розділ 15. РОБОТА ЗА СУМІСНИЦТВОМ

15. РОБОТА ЗА СУМІСНИЦТВОМ СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ

- У суб'єкта декларування **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- У суб'єкта декларування **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: посаду чи роботу, що виконується або виконувалася за сумісництвом.

Зайняття посади чи робота за сумісництвом декларується, якщо її зайняття (виконання) розпочалося або продовжувалося під час звітного періоду незалежно від тривалості.

Посада чи робота за сумісництвом декларується незалежно від того, чи була вона оплачуваною.

Наступний розділ

У цьому розділі ми зазначаємо дані тільки про свою (суб'єкта декларування) роботу. Відомості про членів сім'ї у цьому розділі Декларації не наводяться.

Дані вказуються незалежно від того, чи була така робота станом на 31.12.15 р., головне, щоб її заняття (виконання) розпочалося або продовжувалося під час звітного періоду незалежно від тривалості (у будь-який проміжок часу з 01.01.15 по 31.12.15 р. включно).

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО РОБОТИ ЗА СУМІСНИЦТВОМ

Посада або опис роботи, що виконується (виконувалася) за сумісництвом:

Оплачуваність:

Фізична або юридична особа, для якої виконувалась робота (у якій особа займала посаду за сумісництвом):

Розділ 16. ЧЛЕНСТВО У ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ЇХНІХ ОРГАНАХ

16. ЧЛЕНСТВО СУБ'ЄКТА ДЕКЛАРУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ЇХ ОРГАНАХ

- ☐ У суб'єкта декларування **наявні** об'єкти для декларування в цьому розділі
- ☐ У суб'єкта декларування **відсутні** об'єкти для декларування в цьому розділі

Суб'єкт декларування повинен задекларувати: входження суб'єкта декларування до керівних, ревізійних (аудиту) чи наглядових органів громадських об'єднань, благодійних організацій, саморегульованих чи самоврядних професійних об'єднань; членство в таких об'єднаннях (організаціях).

Інформація зазначається, якщо суб'єкт декларування займав зазначену посаду або був членом організації упродовж звітного періоду незалежно від тривалості.

Членство у яких об'єднаннях (організаціях) слід відображати в декларації? Відповідно до п. 12 ч. 1 ст. 46 Закону № 1700 у декларації зазначається інформація про членство суб'єкта декларування в громадських об'єднаннях, благодійних організаціях, саморегульованих чи самоврядних професійних об'єднаннях, а також входження до керівних, ревізійних чи наглядових органів таких об'єднань (організацій).

До осіб, членство у яких (членство в органах яких) слід відображати в декларації, належать:

- 1) об'єднання, на які поширюється дія Закону України від 22.03.12 р. № 4572-VI «Про громадські об'єднання», а саме громадські організації та громадські спілки, які мають статус юридичної особи;
- 2) громадські організації роботодавців та їх об'єднання, на які поширюється дія Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»;
- 3) благодійні організації, які утворюються та діють відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»;
- 4) саморегульовані об'єднання, а саме некомерційні об'єднання фізичних та юридичних осіб, які здійснюють професійну діяльність на певному ринку чи у певній сфері діяльності. Йдеться, зокрема, про саморегульовані об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів та фондового ринку, адміністраторів недержавних пенсійних фондів, кредитних спілок, саморегульовані організації у сфері архітектурної діяльності, у сфері землеустрою, саморегульовану організацію учасників ринку електричної енергії України, саморегульовані організації оцінювачів,

аудиторів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів) тощо;

5) самоврядні професійні об'єднання, а саме об'єднання фізичних осіб, які здійснюють професійну діяльність, зокрема, самоврядні об'єднання адвокатів (Національна асоціація адвокатів України), нотаріусів (Нотаріальна палата України), лікарів.

ВАЖЛИВО! Інформація щодо членства в організаціях (об'єднаннях) або їх органах зазначається станом на останній день звітного періоду (станом на 31 грудня звітного року для щорічних декларацій). Якщо суб'єкт декларування був членом об'єднання або входив до складу його органів, але припинив членство (входження до органів) станом на останній день звітного року, інформація про членство (входження до органів) у декларації не зазначається.

МИ НЕ ЗАЗНАЧАЄМО про членство у таких організаціях (об'єднаннях):

- політичні партії;
- релігійні організації;
- професійні спілки;
- об'єднання співвласників багатоквартирного будинку;
- асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання;
- об'єднання юридичних осіб приватного права, які не є громадськими об'єднаннями;
- органи суддівського, прокурорського самоврядування.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЧЛЕНСТВА В ОРГАНІЗАЦІЇ

Найменування організації:

Організаційно-правова форма:

Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ЧЛЕНСТВА В ОРГАНАХ ОРГАНІЗАЦІЇ

Найменування організації:

Організаційно-правова форма:

Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань:

Назва органу:

Тип органу:

Зберегти об'єкт

Корисні посилання:

Методичне забезпечення та роз'яснення:

Волинського ЦППК: <http://volyn-cppk.com.ua> - Меню "Едекларування"

Національне агентство з питань запобігання корупції: <https://nazk.gov.ua> - Меню "Декларування" -> "Законодавство"

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ДЕКЛАРАЦІЙ осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: <https://portal.nazk.gov.ua> для авторизації необхідний ключ ЕЦП

Програмне забезпечення таких акредитованих центрів сертифікації ключів є сумісним з програмним забезпеченням зазначеної системи електронного декларування:

1. Акредитованого центру сертифікації ключів Збройних Сил;
2. Акредитованого центру сертифікації ключів Державної казначейської служби України;
3. Акредитованого центру сертифікації ключів державного підприємства «Головний інформаційно-обчислювальний центр Державної адміністрації залізничного транспорту України»;
4. Акредитованого центру сертифікації ключів органів юстиції України;
5. Акредитованого центру сертифікації ключів державного підприємства «Українські спеціальні системи»;
6. Акредитованого центру сертифікації ключів Інформаційно-довідкового департаменту ДФС;
7. Акредитованого центру сертифікації ключів публічного акціонерного товариства «УкрСиббанк»;
8. Акредитованого центру сертифікації ключів «eSign» товариства з обмеженою відповідальністю «Алтерсайд»;
9. Акредитованого центру сертифікації ключів «Masterkey» ТОВ «Арт-мастер»;
10. Акредитованого центру сертифікації ключів товариства з обмеженою відповідальністю «Ключові системи».

Безкоштовно отримати ключі можна в АЦСК ІДД Державної фіскальної служби <http://acskidd.gov.ua>

Контакти АЦСК ІДД ДФС: Волинська область

м. Луцьк, Київський майдан, буд. 4, каб. 30, тел.: (0332) 77-84-94

Реєстрація користувачів: пн, вт, ср, чт з 9:00 до 18:00 пт з 9:00 до 16:45

обідня перерва: з 13:00 до 13:45

м. Ковель, вул. Чубинського, буд. 1, каб. 105, тел.: (03352) 59817

Реєстрація користувачів: пн, вт, ср, чт з 9:00 до 18:00 пт з 9:00 до 16:45

обідня перерва: з 13:00 до 13:45